

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/48/2020
Identifikačné číslo spisu: 8214205827
Dátum vydania rozhodnutia: 27.04.2022
Meno a priezvisko: Mgr. Peter Melicher
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:8214205827.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ O. B., bývajúceho v S., Q. č. X, 2/ W. O., bývajúcej vo B., C. č. X, Y, zastúpených JUDr. Miroslavom Sklenárom, advokátom so sídlom v Košiciach, Kováčska č. 40, proti žalovaným 1/ EXPORT-IMPORT, s.r.o. Bardejov, so sídlom v Bardejove, Dukelská č. 19, IČO: 36 458 163, 2/ U. Q., bývajúcej v O., Š. č. XX, 3/ E. V. - ELSTAV, so sídlom v O., V. č. X, zastúpenými JUDr. Dušanom Maruščákom, advokátom so sídlom v Stropkove, Námestie SNP č. 538/1, 4/ U. F., bývajúcemu v O., V. Š. č. XX, zastúpenému JUDr. Vierou Mulikovou, advokátkou so sídlom v Bardejove, M. V. Miškovského č. 3, 5/ A. H., bývajúcej v S., Č. č. XX, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 3 C 163/2014, o dovolaní žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 28. júna 2018 sp. zn. 21 Co 144/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaní 1/ až 4/ majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bardejov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 10. apríla 2017 č. k. 3 C 163/2014-132 žalobu zamietol; žalobcov 1/ a 2/ zaviazal k povinnosti nahradiť žalovaným 1/ až 5/ trovy konania v rozsahu 100 %.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 28. júna 2018 sp. zn. 21 Co 144/2017 rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o zamietnutí žaloby potvrdil; rozsudok vo výroku o trovách konania zmenil tak, že stranám sporu náhradu trov nepriznal, stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

2.1. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností prijal správny právny záver. So skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie sa stotožnil, na tieto poukázal v zmysle § 387 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a tieto primerane v rámci svojho odôvodnenia doplnil.

Postupom podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 257 CSP zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o trovách konania, keď za dôvody hodné osobitného zreteľa považoval to, že v priebehu konania dochádzalo k postupnému vývoju judikatúry v oblasti možnosti nadobudnutia vlastníckeho práva od nevlastníka, pričom až poslednými rozhodnutiami vyšších súdnych autorít bol prijatý záver, že princíp právnej istoty prevažuje nad princípom zákazu nadobudnutia vlastníckeho práva od nevlastníka. V zhode s uvedenými závermi rozhodol rovnako aj o trovách odvolacieho konania.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie žalobcovia, prípustnosť ktorého vyvodzovali z § 421 ods. 1 písm. b/ a c/ CSP.

3.1. Na odôvodnenie jeho prípustnosti uviedli, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne, odvolací súd pochybil pri právnom posúdení veci. Nesprávne právne posúdenie veci vidia v kritike viacerých úvah (argumentov), postupu odvolacieho súdu, čo viedlo k jeho nesprávnym právnym záverom.

3.2. V závere svojho dovolania navrhli, aby dovolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Z včas žalovanými 1/ až 3/ podaného vyjadrenia k dovolaniu vyplýva, že ho považujú za neprípustné v zmysle § 447 písm. c/ CSP, navrhujú preto, aby dovolací súd dovolanie odmietol, prípadne zamietol.

5. Nesúhlas s dovolaním vyjadril aj žalovaný 4/ vo svojom včas podanom vyjadrení. Podľa jeho názoru dovolacie dôvody žalobcov nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 432 ods. 1 a 2 CSP, preto navrhol, aby bolo dovolanie odmietnuté podľa § 447 písm. f/ CSP. Zároveň navrhol, aby mu bol priznaný nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP). Dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

7. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, len ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne podanie dovolania nepripúšťa, nemožno rozhodnutie odvolacieho súdu úspešne napadnúť dovolaním; rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Dovolatelia vyvodzujú prípustnosť dovolania z § 421 ods. 1 CSP.

8.1. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8.2. Otázkou relevantnou z hľadiska tohto ustanovenia môže byť len otázka právna (nie otázka skutková). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie alebo aplikácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). V prípade dovolania podaného v zmysle tohto ustanovenia je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v ustanoveniach § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (1 Cdo 126/2017, 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 132/2017, 4 Cdo 207/2017, 7 Cdo 20/2017, 8 Cdo 221/2017).

9. Aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 38/2019, 4 Cdo 32/2018, 6 Cdo 113/2017, 7 Cdo 25/2018, 8 Cdo 100/2017). K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len ak sú splnené uvedené predpoklady (po prijatí záveru o prípustnosti dovolania). Aj právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP, podobne ako predchádzajúca právna úprava, dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

10. Dovolatelia v dovolaní výslovne uviedli, že prípustnosť svojho dovolania vyvodzujú z § 421 ods. 1 písm. b/ a c/ CSP. K spôsobu, ktorým v danom prípade odôvodňujú prípustnosť dovolania, najvyšší súd uvádza, že rozhodnutiu všeobecného súdu v civilnom sporovom konaní spravidla predchádza riešenie celého radu procesnoprávných a hmotnoprávných otázok s rôznym významom pre rozhodnutie. Na podklade ich postupného riešenia civilný súd niektorým otázkam priznáva relevanciu, iné posudzuje ako bezvýznamné pre svoje rozhodnutie.

10.1. Právna otázka relevantná podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP musí byť preto v dovolaní vymedzená jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom, ktorý dovolaciemu súdu umožňuje prijať záver o tom, konkrétne o ktorú otázku dovolateľovi ide a či vo vzťahu k nej je daná prípustnosť (a v prípade prípustnosti aj dôvodnosť) dovolania.

10.2. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, je relevantná právna otázka, pri riešení ktorej sa v rozhodovacej praxi vyskytla nejednotnosť navonok prejavená v prijatí odlišných právnych názorov; inými slovami: ide o otázku, ktorú už dovolací súd riešil, v jej riešení dovolacími senátmi sa ale prezentuje nejednotnosť brániaca vytvoreniu ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, je jeho (procesnou) povinnosťou: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ označením konkrétnych (odlišných, napríklad aj navzájom si protirečiacich) rozhodnutí dovolacieho súdu doložiť, že predmetná právna otázka je dovolacím súdom skutočne rozhodovaná rozdielne. V rozhodnutí sp. zn. 8 Cdo 78/2017 najvyšší súd doslovne uviedol, že v takom prípade je dovolateľ „povinný dovolací dôvod vymedziť označením rozhodnutí dovolacieho súdu, v ktorých dovolací súd o danej právnej otázke rozhodoval rozdielne (zaujal iné právne závery)”.

11. Je pritom potrebné si uvedomiť, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, nie „ďalšie odvolanie” (2 Cdo 165/2017, 3 Cdo 14/2017, 4 Cdo 157/2017, 5 Cdo 155/2016, 8 Cdo 67/2017). Dovolací súd nesmie byť vnímaný ako ďalší „odvolací súd”, resp. súd, ktorý by mohol a mal posúdiť všetko, čím sa zaoberali sudy oboch inštancií; nemôže preto posudzovať všetky otázky, ktoré pred ním riešili tieto sudy (inak by sa stieral rozdiel medzi prvoinštančným, odvolacím a dovolacím konaním). Treba tiež zdôrazniť, že dovolací dôvod spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 421 ods. 1 CSP) nie je možné interpretovať a uplatňovať rovnako, ako odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP (8 Cdo 140/2018, 8 Cdo 157/2018). Dovolací súd už opakovane vo svojich rozhodnutiach uviedol, že v súvislosti s posudzovaním prípustnosti dovolania nie je oprávnený a ani povinný zakladať svoje úvahy na domnienkach alebo predpokladoch o tom, ktorú otázku mali dovolatelia na mysli pri svojej argumentácii, že ide o právnu otázku, dosiaľ dovolacím súdom neriešenú (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP), prípadne o právnu otázku pri riešení ktorej sa v rozhodovacej praxi vyskytla nejednotnosť (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP). Sama polemika dovolateľov s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. b/ a c/ CSP (3 Cdo 28/2017, 4 Cdo 95/2017, 7 Cdo 140/2017, 8 Cdo 50/2017, 8 Cdo 78/2017).

12. V posudzovanom prípade dovolatelia podrobili kritike konanie a rozhodovanie odvolacieho súdu. Detailne vysvetlili, v čom vidia nesprávnosť záverov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie,

avšak ani pri prístupe k dovolaniu podľa obsahu (§ 124 ods. 1 CSP) nemožno ustáliť, konkrétne ktorú právnu otázku (otázky) považovali za dosiaľ dovolacím súdom neriešenú (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP), pri riešení ktorej sa v rozhodovacej praxi vyskytla nejednotnosť (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP).

13. V prípade ak by dovolací súd absenciu konkrétne vymedzenej právnej otázky (otázok) nezohľadnil a napriek tomu by pristúpil aj k posúdeniu dôvodnosti podaného dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (1 Cdo 23/2017, 2 Cdo 117/2017, 3 Cdo 6/2017, 4 Cdo 95/2017, 7 Cdo 140/2017, 8 Cdo 78/2017). Ak by bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho (dokonca) prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

14. Z vyššie uvedených dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že na podklade dovolania žalobcov nemožno uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

15. Na základe uvedeného najvyšší súd dovolanie žalobcov odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP ako procesne neprípustné.

16. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

17. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.